

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 19.

Vydána dne 21. dubna 1951.

Cena Kčs 2.—.

O B S A H:

30. Nařízení, kterým se zakládají řády a vyznamenání a upravuje udělování čestného titulu „Hrdina práce“.

30.

Vládní nařízení

ze dne 3. dubna 1951,

kterým se zakládají řády a vyznamenání
a upravuje udělování čestného titulu
„Hrdina práce“.

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle §§ 1 a 7 zákona č. 247/1949 Sb., o vyznamenáních a čestných uznáních:

§ 1.

Aby se ocenily zásluhy o budování státu a jeho hospodářský, politický, sociální a kulturní rozvoj a zásluhy o posílení jeho obranosti,

1. zavádí se čestný titul „Hrdina práce“, s nímž je spojeno právo nosit zlatou hvězdu Hrdiny práce;
2. zakládají se řády:
 - a) „Řád Socialismu“,
 - b) „Řád Republiky“,
 - c) „Řád Práce“;
3. zakládají se vyznamenání:
 - a) „Za zásluhy o výstavbu“,
 - b) „Za vynikající práci“,
 - c) „Za statečnost“.

§ 2.

(1) Čestný titul „Hrdina práce“ uděluje president republiky na návrh vlády tomu, kdo si obzvláště vynikající průkopnickou činností, zejména v průmyslu, zemědělství, dopravě nebo obchodu, nebo vědeckými objevy či technickými vynálezy získal výjimečné zá-

sluhy o vítězství socialismu v Československé republice a přispěl k zvelebení národního hospodářství, kultury nebo vědy nebo k posílení obranné schopnosti státu.

(2) Hrdinovi práce, jehož zevním označením je zlatá hvězda Hrdiny práce, propůjčí president republiky zároveň Řád Socialismu.

§ 3.

Řád Socialismu se propůjčuje za zcela výjimečné zásluhy o vítězství socialismu v Československé republice, získané v budování, v boji s reakcí nebo při obraně státu.

§ 4.

Řád Republiky se propůjčuje za mimořádné zásluhy o budování Československé republiky, zejména o její mírové budovatelské úsilí ve výrobě nebo při kulturní nebo vědecké činnosti, nebo o zvyšování schopnosti obrany státu.

§ 5.

Řád Práce se propůjčuje za významné pracovní výsledky na poli hospodářském, zejména v průmyslu, zemědělství, dopravě nebo obchodu, ve státní nebo jiné veřejné službě, za zvláštní úspěchy ve vědecké, výzkumné nebo jiné kulturní činnosti nebo za technická zlepšení a vynálezy velkého hospodářského významu anebo za zásluhy o zvýšení obranné schopnosti armády.

§ 6.

Vyznamenání Za zásluhy o výstavbu se propůjčuje osobám, které svou vynikající prací jsou předními bojovníky za socialistickou výstavbu, dále těm, kdo jsou vzory údernického využití technických možností a podstatně přispívají k zvýšení výrobnosti práce,

nebo těm, kdo se zvláště zasloužili o rozvoj vědy, kultury nebo techniky.

§ 7.

Vyznamenání Za vynikající práci se propůjčuje osobám, které vynikající údernickou prací a trvalými mimořádnými výkony se staly vzorem v plnění pracovních úkolů a získaly další pracovníky k následování, nebo těm, kdo svou vynikající činností přispěli k rozvoji vědy, kultury nebo techniky.

§ 8.

Vyznamenání Za statečnost se propůjčuje těm, kdo prokázali statečnost nebo obětavost v zápase s rozvratníky a jinými nepřáteli státu nebo při obraně nedotknutelnosti státních hranic, nebo za jiné vynikající projevy občanské statečnosti a odvahy.

§ 9.

Podrobnosti o podmínkách udělení čestného titulu „Hrdina práce“ a propůjčení řádů a vyznamenání založených tímto nařízením, popis zlaté hvězdy Hrdiny práce a řádů a vyznamenání, jakož i podrobnosti o jejich nošení a o nošení dosavadních řádů a vyznamenání jsou obsaženy v přípojených stanovách, které jsou součástí tohoto nařízení.

§ 10.

Věci čestného titulu „Hrdina práce“ a řádů a vyznamenání založených tímto nařízením spravuje předseda vlády. Podávání a projednávání návrhů na udělení čestného titulu „Hrdina práce“ a na propůjčení řádů a vyznamenání upraví předseda vlády směrnicemi v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

§ 11.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou je všichni členové vlády.

Zápotocký v. r.

Siroký v. r.	Dr. Rais v. r.
Fierlinger v. r.	Kopecký v. r.
Dr. Ševčík v. r.	Klíment v. r.
arm. gen. Svoboda v. r.	Jonáš v. r.
Dr. Dolanský v. r.	Šuríš v. r.
arm. gen. Dr. Čepička v. r.	Krajčír v. r.
Dr. Gregor v. r.	Petr v. r.
Nosek v. r.	Dr. Ing. Šlechta v. r.
Kopřiva v. r.	Dr. Neuman v. r.
Kabeš v. r.	Erban v. r.
Dr. Nejedlý v. r.	Plojhar v. r.
	Ing. Jankovcová v. r.

Příloha k vládnímu nařízení č. 30/1951 Sb.

Stanovy

čestného titulu „Hrdina práce“,
Řádu Socialismu,
Řádu Republiky, Řádu Práce
a vyznamenání

Za zásluhy o výstavbu, Za vynikající práci
a Za statečnost.

Čl. I.

Čestný titul „Hrdina práce“.

(1) Čestný titul „Hrdina práce“ se uděluje tomu, kdo si obzvláště vynikající průkopnickou činností, zejména v průmyslu, zemědělství, dopravě nebo obchodu, nebo vědeckými objevy či technickými vynálezy získal výjimečné zásluhy o vítězství socialismu v Československé republice a přispěl k zvelebení národního hospodářství, kultury nebo vědy nebo k posílení obranné schopnosti státu.

(2) Čestný titul „Hrdina práce“ uděluje na návrh vlády prezident republiky, který zároveň propůjčí Hrdinovi práce Řád Socialismu.

(3) Hrdina práce dostane diplom o své počtě, zlatou hvězdu Hrdiny práce a s ní řádovou knížku jako doklad k nošení hvězdy.

(4) Zlatá hvězda Hrdiny práce má tvar plastické pěticípé hvězdy o rozpětí hrotů 29 mm. Líc hvězdy je zdoben pěti paprsky, vybíhajícími z jejího středu. Na rubu jsou písmena ČSR, nad nimi srp a kladivo a dole matriční číslo. Hvězda je ražena ze zlata, její povrch je leštěný. Zlatým závěsným kroužkem je zavěšena na rudé stuze 38 mm široké a 30 mm dlouhé, zasazené horním jejím koncem do zlaté pravouhlé svorky 3 mm široké a 38 mm dlouhé, zdobené podélnými rýhami. Vyobrazení je připojeno.

(5) Zlatá hvězda Hrdiny práce se nosí na levé straně prsou nade všemi československými řádů a vyznamenáními, po případě nad stuhami československých řádů a vyznamenání. Nosí se vždy vcelku.

Čl. II.

Řád Socialismu.

(1) Řád Socialismu se propůjčuje za zcela výjimečné zásluhy o vítězství socialismu v Československé republice, získané v budování, v boji s reakcí nebo při obraně státu.

(2) Řád Socialismu propůjčuje na návrh vlády prezident republiky.

(3) Zároveň s řádem dostane vyznamenaný diplom a řádovou knížku jako doklad k nošení řádu.

(4) Řád Socialismu tvoří vavřínový věnec o průměru 37 mm se stuhou, jejíž volné konce jsou shrnuty pod jeho dolní částí. Uvnitř věnce je v dolní polovině panorama Hradčan. Na modře smaltované obloze vyběhává za Hradčany pět paprsků, které zčásti přesahují věnec; na středním paprsku spočívá rudá pěticípá hvězda. Kolem věnce mezi paprsky je vsazeno 20 českých granátů. Na rubu řádu je srp a kladivo, pod nimi vavřínová ratolest a matriční číslo. Řád je ražen ze zlata, panorama Hradčan je z bílého zlata. Zlatým závěsem, vytvořeným lipovými ratolestmi a stužkou s písmeny ČSR, je zavěšen na stuze 38 mm široké a 55 mm dlouhé; stuha je rudá s 15 mm širokým tmavorudým pruhem uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Řád Socialismu se nosí na levé straně prsou přede všemi československými řády a vyznamenaními. Nosí-li se pouze stužka řádu, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. III.

Řád Republiky.

(1) Řád Republiky se propůjčuje za mimořádné zásluhy o budování Československé republiky, zejména o její mírové budovatelské úsilí ve výrobě nebo při kulturní nebo vědecké činnosti, nebo o zvyšování schopnosti obrany státu.

(2) Řád Republiky propůjčuje na návrh vlády prezident republiky.

(3) Zároveň s řádem dostane vyznamenaný diplom a řádovou knížku jako doklad k nošení řádu.

(4) Řád Republiky má tvar oválu 40 mm širokého a 43 mm vysokého, jehož dolní okraj tvoří dvě lipové ratolesti, svázané stuhou do oblouku. Z ratolestí vybíhají dvě žerdě se smaltovanými vlajicemi vlajkami, vpředu vlajkou československou, za ní vlajkou rudou. Uprostřed řádu je srp a kladivo, podklad tvoří zeď vystavěná z cihel. Na rubu řádu jsou mezi dvěma proti sobě položenými vavřínovými ratolestmi písmena ČSR a dole matriční číslo. Řád je ražen ze stříbra, lipové ratolesti, srp a kladivo jsou pozlaceny. Zlatým závěsem, vytvořeným dvěma lipovými ratolestmi, je zavěšen na stuze 38 mm široké

a 55 mm dlouhé; stuha je modrá (barvy pracovního obleku) s 15 mm širokým rudým pruhem uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Řád Republiky se nosí na levé straně prsou. Nosí-li se pouze stužka řádu, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. IV.

Řád Práce.

(1) Řád Práce se propůjčuje za významné pracovní výsledky na poli hospodářského, zejména v průmyslu, zemědělství, dopravě nebo obchodu, ve státní nebo jiné veřejné službě, za zvláštní úspěchy ve vědecké, výzkumné nebo jiné kulturní činnosti nebo za technická zlepšení a vynálezy velkého hospodářského významu anebo za zásluhy o zvýšení obranné schopnosti armády.

(2) Řád Práce propůjčuje na návrhy vlády prezident republiky.

(3) Zároveň s řádem dostane vyznamenaný diplom a řádovou knížku jako doklad k nošení řádu.

(4) Řád Práce je pěticípá rudě smaltovaná hvězda o průměru 48 mm, položená na ozubeném kole o průměru 40 mm. Uprostřed hvězdy je nesmaltovaný terč o průměru 18 mm a na něm nápis „Čest práci“, dvě lipové ratolesti a za nimi vycházející slunce. Na obvodu ozubeného kola je plasticky znázorněn věnec z klasů. Na rubu řádu jsou uprostřed hvězdy na terči, lemovaném vavřínovými ratolestmi, srp a kladivo, písmena ČSR a matriční číslo. Řád je ražen ze stříbra. Stříbrným závěsným kroužkem je zavěšen na stuze 38 mm široké a 55 mm dlouhé; stuha je modrá (barvy pracovního obleku) s 15 mm širokým světlemodrým pruhem uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Řád Práce se nosí na levé straně prsou. Nosí-li se pouze stužka řádu, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. V.

Vyznamenaní Za zásluhy o výstavbu.

(1) Vyznamenaní Za zásluhy o výstavbu se propůjčuje osobám, které svou vynikající prací jsou předními bojovníky za socialistickou výstavbu, dále těm, kdo jsou vzory údernického využití technických možností a podstatně přispívají k zvýšení výrobnosti práce,

nebo těm, kdo se zvláště zasloužili o rozvoj vědy, kultury nebo techniky.

(2) Vyznamenání Za zásluhy o výstavbu propůjčuje na návrh vlády prezident republiky.

(3) Zároveň s vyznamenáním dostane vyznamenáný diplom a průkazku jako doklad k nošení vyznamenání.

(4) Vyznamenání Za zásluhy o výstavbu má tvar kruhu o průměru 33 mm. V dolní části vystupuje do popředí stavba z kvádrů, na níž jsou písmena ČSR. Nad stavbou je pěticipá hvězda se srpem a kladivem a za ní čtyři vlnící prapory. V pozadí jsou po obou okrajích dvě lipové ratolesti. Na rubu vyznamenání je nápis „Za zásluhy o výstavbu“, nad ním lipová ratoleť a dole matriční číslo. Vyznamenání je raženo ze stříbra. Stříbrným závěsem, vytvořeným dvěma svazky klasů, je zavěšeno na stuze 38 mm široké a 55 mm dlouhé; stuha je rudá s dvěma 3 mm širokými modrými proužky uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Vyznamenání Za zásluhy o výstavbu se nosí na levé straně prsou. Nosí-li se pouze stužka vyznamenání, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. VI.

Vyznamenání Za vynikající práci.

(1) Vyznamenání Za vynikající práci se propůjčuje osobám, které vynikající údernickou prací a trvalými mimořádnými výkony se staly vzorem v plnění pracovních úkolů a získaly další pracovníky k následování, nebo těm, kdo svou vynikající činností přispěli k rozvoji vědy, kultury nebo techniky.

(2) Vyznamenání Za vynikající práci propůjčuje na návrh vlády, prezident republiky.

(3) Zároveň s vyznamenáním dostane vyznamenáný diplom a průkazku jako doklad k nošení vyznamenání.

(4) Vyznamenání Za vynikající práci má tvar kruhu o průměru 33 mm. Na lici vyznamenání spočívá na lipových ratolestech stuha s nápisem „Za vynikající práci“ a nad ní srp a kladivo. Na rubu vyznamenání, lemovaném lipovými ratolestmi, jsou písmena ČSR, nad nimi pěticipá hvězda a dole matriční číslo. Vyznamenání je raženo z bronzu. Bronzovým závěsem, vytvořeným dvěma vavřínovými ratolestmi, je zavěšeno na stuze 38 mm široké

a 55 mm dlouhé; stuha je modrá (barvy pracovního obleku) s dvěma 3 mm širokými rudými proužky uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Vyznamenání Za vynikající práci se nosí na levé straně prsou. Nosí-li se pouze stužka vyznamenání, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. VII.

Vyznamenání Za statečnost.

(1) Vyznamenání Za statečnost se propůjčuje těm, kdo prokázali statečnost nebo obětavost v zápase s rozvratníky a jinými nepřáteli státu nebo při obraně nedotknutelnosti státních hranic, nebo za jiné vynikající projevy občanské statečnosti a odvahy.

(2) Vyznamenání Za statečnost propůjčuje na návrh vlády prezident republiky.

(3) Zároveň s vyznamenáním dostane vyznamenáný diplom a průkazku jako doklad k nošení vyznamenání.

(4) Vyznamenání Za statečnost má tvar kruhu o průměru 33 mm. V levé polovině vyznamenání jsou dvě ratolesti, vavřínová a lipová, svázané dole stuhou s nápisem „Za statečnost“; vpravo od ratolestí jsou písmena ČSR. Na rubu jsou vavřínové a lipové snítky a uprostřed štítek s matričním číslem. Vyznamenání je raženo ze stříbra. Stříbrným závěsným kroužkem je zavěšeno na stuze 38 mm široké a 55 mm dlouhé; stuha je modrá s 9 mm širokým pruhem ve státních barvách uprostřed. Vyobrazení je připojeno.

(5) Vyznamenání Za statečnost se nosí na levé straně prsou. Nosí-li se pouze stužka vyznamenání, je napjata na pravoúhlé liště 10 mm široké a 38 mm dlouhé.

Čl. VIII.

Pořadí řádů a vyznamenání.

(1) Řád Socialismu, Řád Republiky, Řád Práce a vyznamenání Za zásluhy o výstavbu. Za vynikající práci a Za statečnost se nosí na levé straně prsou. Dosavadní řády a vyznamenání se nosí na té straně prsou, kterou určily vlastní stanovy, s výjimkou stříbrné hvězdy Řádu 25. února 1948, která se nosí na pravé straně prsou.

(2) Řády a vyznamenání se řadí

a) na levé straně prsou zprava doleva v tomto pořadí:

Řád Socialismu, Řád Republiky, Řád Práce, stříbrná medaile Řádu 25. února 1948, bronzová medaile Řádu 25. února 1948, kříž Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, Československý válečný kříž z r. 1914—1918, Československý válečný kříž z r. 1939, I. třída Řádu slovenského národního povstání, zlatá medaile Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, stříbrná medaile Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, II. třída Řádu slovenského národního povstání, medaile Československého velitelského řádu Jana Žižky z Trocnova, vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, vyznamenání Za vynikající práci, zlatá medaile Československého vyznamenání práce, stříbrná medaile Československého vyznamenání práce, bronzová medaile Československého vyznamenání práce, vyznamenání Za statečnost, Československá medaile za chrabrost před nepřitelem, Československá Jánošíkova medaile, pamětní medaile Řádu slovenského národního povstání, Stříbrná medaile Československého vojenského řádu „Za svobodu“, stříbrná Československá vojenská medaile za zásluhy, Bronzová medaile Československého vojenského řádu „Za svobodu“ a bronzová Československá vojenská medaile za zásluhy;

- b) na pravé straně prsou zleva doprava v tomto pořadí: stříbrná hvězda Řádu 25. února 1948, hvězda I. stupně Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, zlatá hvězda Československého velitelského řádu Jana Žižky z Trocnova, hvězda II. stupně Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, stříbrná hvězda Československého velitelského řádu Jana Žižky z Trocnova. a Zlatá hvězda Československého vojenského řádu „Za svobodu“.

(3) Nosí-li se pouze stužky řádů a vyznamenání, nosí se vždy na levé straně prsou a řadí se zprava doleva v tomto pořadí:

stužka Řádu Socialismu, stříbrné hvězdy Řádu 25. února 1948, hvězdy I. stupně Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, zlaté hvězdy Československého velitelského řádu Jana Žižky z Trocnova, Řádu Republiky, Řádu Práce, stříbrné medaile Řádu 25. února 1948, hvězdy II. stupně Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, stříbrné hvězdy Československého velitelského řádu Jana Žižky z Trocnova, bronzové medaile Řádu 25. února 1948, kříže

Československého vojenského řádu Bílého lva „Za vítězství“, Zlaté hvězdy Československého vojenského řádu „Za svobodu“ a stužky ostatních řádů a vyznamenání ve stejném pořadí jako řády a vyznamenání in natura [odstavce 2 písm. a)].

Společná ustanovení.

Čl. IX.

Čestný titul „Hrdina práce“ a Řád Socialismu, Řád Republiky, Řád Práce (dále jen „řády“) nebo vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, Za vynikající práci a Za statečnost (dále jen „vyznamenání“) lze propůjčit i po smrti; v takovém případě se zlatá hvězda Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady doručí rodině vyznamenaného.

Čl. X.

Zemře-li vyznamenaný, ponechávají se zlatá hvězda Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady jako památka jeho rodině; nikdo z rodiny je však nesmí nosit. Není-li nikoho z rodiny zesnulého, buďtež zlatá hvězda Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady vráceny úřadu předsednictva vlády.

Čl. XI.

(1) Dopustil-li se vyznamenaný jednání, které ho činí nehodným čestného titulu „Hrdina práce“, řádu nebo vyznamenání, nebo vyšly-li dodatečně najevo skutečnosti, svědčící o tom, že mu čestný titul „Hrdina práce“, řád nebo vyznamenání byly propůjčeny nezaslouženě, čestný titul „Hrdina práce“, řád nebo vyznamenání ztrácí.

(2) Jakmile ztrátu vysloví komise zřízená podle § 9 odst. 2 zák. č. 247/1949 Sb., buďtež zlatá hvězda Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady ihned vráceny úřadu předsednictva vlády.

(3) Úřadu předsednictva vlády buďtež vráceny zlatá hvězda Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady, které ztratil odsouzený při ztrátě čestných práv občanských, vyslovené soudem.

Čl. XII.

(1) V případě ztráty, odcizení a pod. může úřad předsednictva vlády vydat náhradní zlatou hvězdu Hrdiny práce, řád nebo vyznamenání a doklady za úhradu, kterou sám stanoví.

(2) Ztrátu a odcizení je vyznamenaný povinen ohlásit neprodleně úřadu předsednictva vlády.

(3) Zlatá hvězda Hrdiny práce, řády a vyznamenání jsou nezcizitelné.

Čl. XIII.

(1) Řád nebo vyznamenání lze propůjčit i

- a) souboru osob, které tvoří pracovní nebo jiný kolektiv. K převzetí řádu nebo vyznamenání a dokladů zvolí kolektiv ze svého středu delegaci;
- b) vojenskému útvaru, útvaru Sboru národní bezpečnosti nebo jinému podobnému útvaru. K převzetí řádu nebo vyznamenání a dokladů určí delegaci velitelství

útvaru; dekorování se provádí zpravidla před nastoupením útvarem;

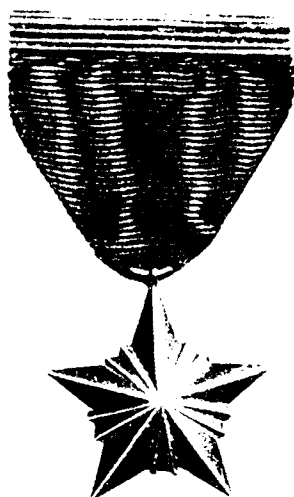
- c) podnikům, ústavům a státním orgánům nebo jejich symbolům. K převzetí řádu nebo vyznamenání a dokladů určí delegaci příslušný orgán.

(2) Při zániku vyznamenaného souboru osob nebo vyznamenaného útvaru, podniku nebo ústavu buďtež řád nebo vyznamenání a doklady vráceny úřadu předsednictva vlády.

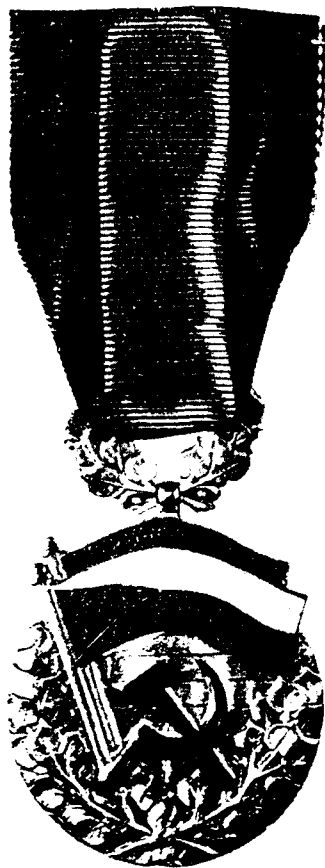
Čl. XIV.

Věci čestného titulu „Hrdina práce“ a řádů a vyznamenání spravuje předseda vlády.

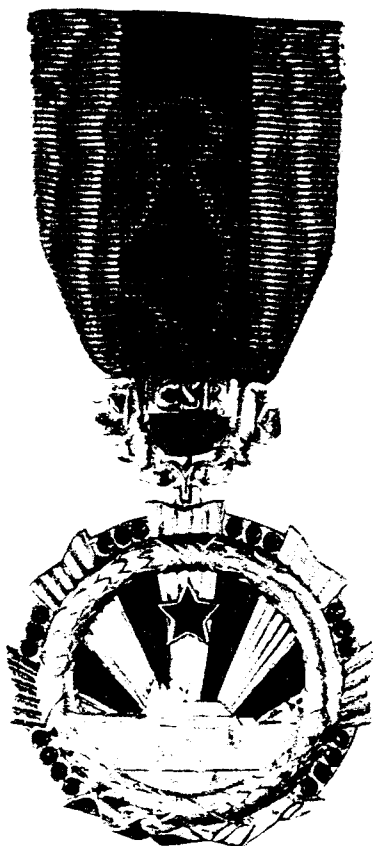
Zlatá hvězda Hrdiny práce.

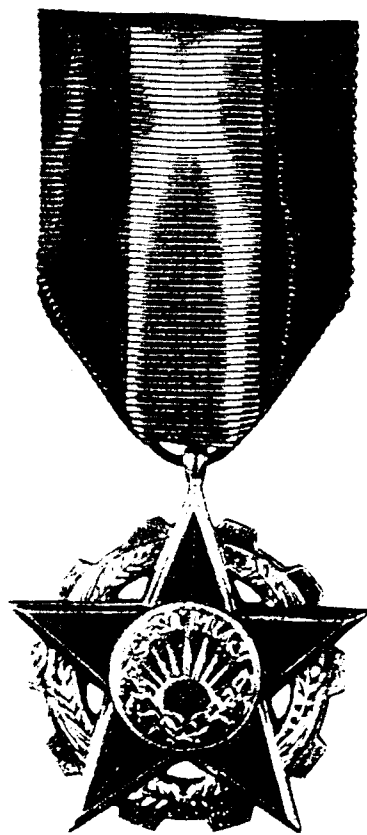
R á d y:

Řád Republiky.

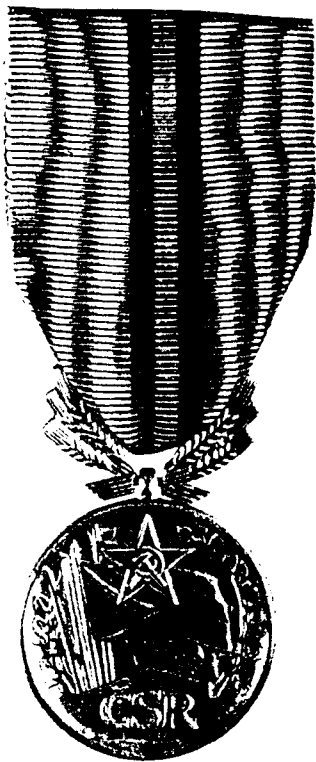

Řád Socialismu.

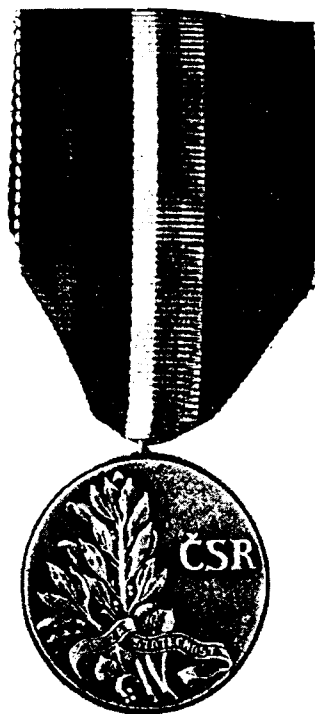

Řád Práce.

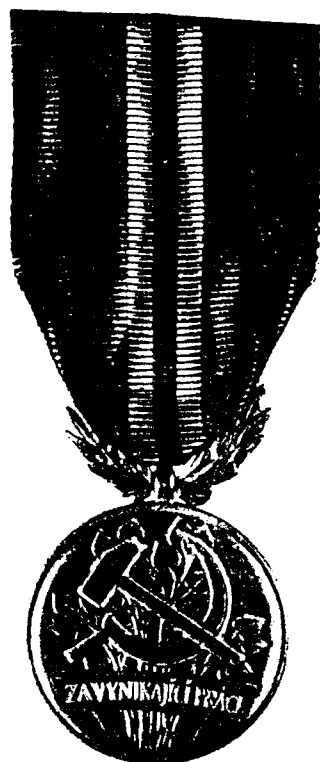
Vyznamenání:

Za zásluhy o výstavbu.

Za statečnost.

Za vynikající práci.